

ปรมาตถธรรม ๒

สุภีร์ ทุมทอง
๙ กันยายน ๒๕๕๖

ปรมาัตถธรรม

- ปรมาัตถธรรม ๔
 ๑. จิต ๘๙ หรือ ๑๒๑
 ๒. เจตสิก ๕๒
 ๓. รูป ๒๘
 ๔. นิพพาน

จิตปรมาัตถ์

- จิต ๘๙ หรือ ๑๒๑
 ๑. กามาวจรจิต ๕๔
 ๒. รูปาวจรจิต ๑๕
 ๓. อรูปาวจรจิต ๑๒
 ๔. โลกุตตรจิต ๘ หรือ ๔๐

จิตปรมัตถ์

- ๑. กามาวจรจิต ๕๔

จิตปรมัตถ์

- กามาวจรจิต ๕๔
 - (๑) อกุศลจิต ๑๒
 - (๒) อเหตุกจิต ๑๘
 - (๓) กามาวจรกุศลจิต ๘
 - (๔) สเหตุกกามาวจรวิบากจิต ๘
 - (๕) สเหตุกกามาวจรกิริยาจิต ๘

จิตปรมาัตถ์

- อกุศลจิต ๑๒
 - (๑) โลกมูลจิต ๘
 - (๒) โทสมูลจิต ๒
 - (๓) โมหมูลจิต ๒

จิตปรมาตม์

- โสภมูลจิต ๘

โสภณสุสสหคตํ ทิฏฐิคติสมปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

โสภณสุสสหคตํ ทิฏฐิคติสมปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

โสภณสุสสหคตํ ทิฏฐิคติวิปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

โสภณสุสสหคตํ ทิฏฐิคติวิปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ทิฏฐิคติสมปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ทิฏฐิคติสมปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ทิฏฐิคติวิปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ทิฏฐิคติวิปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

จิตปรมาตม์

- โทสมูลจิต ๒

โทมนสฺสสหคตํ ปฏิฆสมฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

โทมนสฺสสหคตํ ปฏิฆสมฺปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

จิตปรมาตม์

- โมหมูลจิต ๒
 อุปกุขาสหคตัม วิจิกิจฉาสมฺปยุตฺตัม
 อุปกุขาสหคตัม อุทฺธจฺจสมฺปยุตฺตัม

จิตปรมัตถ์

- คาทาสรูปอกุศลจิต ๑๒

อภิชฐา โลภมูลานิ โทสมูลานิ จ ทวิธา
โมหมูลานิ จ เทวติ ทฺวาทสากุสลา สียํ

จิตปรมาัตถ์

- **อเหตุกจิต ๑๘**
 - (๑) อกุศลวิบากจิต ๗
 - (๒) อเหตุกกุศลวิบากจิต ๘
 - (๓) อเหตุกกริยาจิต ๓

จิตปรมัตถ์

- อกุศลวิบากจิต ๗

อุปกุขาสหคตัม จกขุวิณญาณัม

อุปกุขาสหคตัม โสตวิณญาณัม

อุปกุขาสหคตัม ฆานวิณญาณัม

อุปกุขาสหคตัม ชิวหาวิณญาณัม

ทุกุขสหคตัม กายวิณญาณัม

อุปกุขาสหคตัม สมปฏิจจอนุนจิตตัม

อุปกุขาสหคตัม สนตীরณจิตตัม

จิตปรมาัตถ์

- อเหตุกกุศลวิบากจิต ๘

อุปกุขาสหคตัม จกขุวิณญาณัม

อุปกุขาสหคตัม โสตวิณญาณัม

อุปกุขาสหคตัม ฆานวิณญาณัม

อุปกุขาสหคตัม ชิวหาวิณญาณัม

สุขสหคตัม กายวิณญาณัม

อุปกุขาสหคตัม สมปฏิจจอนุนจิตตัม

โสมนสฺสสหคตัม สนฺตীরณจิตตัม

อุปกุขาสหคตัม สนฺตীরณจิตตัม

จิตปรมัตถ์

- **อเหตุกกกริยาจิต ๓**
อุปกุขาสหคตํ ปญจทวาราวชชนจิตตํ
อุปกุขาสหคตํ มโนทวาราวชชนจิตตํ
โสมนสฺสสหคตํ หสิตุปฺปาทจิตตํ

จิตปรมัตถ์

- กามาวจรกุศลจิต ๘

โสมนัสสสหคตํ ญาณสมปยุตตํ อสงฺขาริกํ

โสมนัสสสหคตํ ญาณสมปยุตตํ สสงฺขาริกํ

โสมนัสสสหคตํ ญาณวิปฺปยุตตํ อสงฺขาริกํ

โสมนัสสสหคตํ ญาณวิปฺปยุตตํ สสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณสมปยุตตํ อสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณสมปยุตตํ สสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณวิปฺปยุตตํ อสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณวิปฺปยุตตํ สสงฺขาริกํ

จิตปรมาตม์

- สเหตุกกามาจรวิปากจิต ๘

โสมนัสสสหคตํ ญาณสมปยุตตํ อสงฺขาริกํ

โสมนัสสสหคตํ ญาณสมปยุตตํ สสงฺขาริกํ

โสมนัสสสหคตํ ญาณวิปฺปยุตตํ อสงฺขาริกํ

โสมนัสสสหคตํ ญาณวิปฺปยุตตํ สสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณสมปยุตตํ อสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณสมปยุตตํ สสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณวิปฺปยุตตํ อสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณวิปฺปยุตตํ สสงฺขาริกํ

จิตปรมาตม์

- สเหตุกกามาจกรกิริยาจิต ๘

โสมนสฺสสหคตํ ญาณสมปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

โสมนสฺสสหคตํ ญาณสมปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

โสมนสฺสสหคตํ ญาณวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

โสมนสฺสสหคตํ ญาณวิปฺปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณสมปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณสมปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

อุเปกฺขาสหคตํ ญาณวิปฺปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

จิตปรมัตถ์

- คาทาสรูปกามาวจรจิต ๕๔

เวทนาญาณสงฺขาร- เภทณ จตุวิสตี

สเหตุกามาวจร- ปุณฺณปากกิริยา มตา.

กาเม เตวิส ปากานิ ปุณฺญาปุณฺญานิ วิสตี

เอกาทส กิริยา เจติ จตุปณฺญาส สพฺพธา.

จิตปรมัตถ์

- แปลคาถาสรูปกามาวจรจิต ๕๔
- สเหตุกกามาวจรกุศล, วิบาก และกิริยา มี ๒๔ โดยแยกตามเวทนา, ญาณ และสังขาร
- จิตทั้งหมดในกามาวจร มี ๕๔ ได้แก่ วิบาก ๒๓, กุศลและอกุศล ๒๐ กิริยา ๑๑

จิตปรมัตถ์

- ๒. รูปาวจรจิต ๑๕

จิตปรมาตม์

- รูปาวจรกุศลจิต ๕

วิตกกวิจาร์ปิติสุเขกคคตาสหิตํ ปฐมชฎมานกุศลจิตตํ
วิจาร์ปิติสุเขกคคตาสหิตํ ทุตติยชฎมานกุศลจิตตํ
ปิติสุเขกคคตาสหิตํ ตตติยชฎมานกุศลจิตตํ
สุเขกคคตาสหิตํ จตุตถชฎมานกุศลจิตตํ
อูเปกขุเขกคคตาสหิตํ ปณจมชฎมานกุศลจิตตํ

จิตปรมัตถ์

- รูปาวจรวิปากจิต ๕

วิตกกุภาวการปีติสุขเขกคคตาสหิตํ ปฐมชฌมานวิปากจิตตํ
วิการปีติสุขเขกคคตาสหิตํ ทุตติยชฌมานวิปากจิตตํ
ปีติสุขเขกคคตาสหิตํ ตตติยชฌมานวิปากจิตตํ
สุขเขกคคตาสหิตํ จตุตถชฌมานวิปากจิตตํ
อูเปกขเขกคคตาสหิตํ ปณจมชฌมานวิปากจิตตํ

จิตปรมัตถ์

- รูปาวจรกิริยาจิต ๕

วิตกกุภาวการปีติสุขเขกคคตาสहितํ ปฐมชฌมานกิริยาจิตตํ
วิการปีติสุขเขกคคตาสहितํ ทุตติยชฌมานกิริยาจิตตํ
ปีติสุขเขกคคตาสहितํ ตตติยชฌมานกิริยาจิตตํ
สุขเขกคคตาสहितํ จตุตถชฌมานกิริยาจิตตํ
อุเปกขเขกคคตาสहितํ ปณจมชฌมานกิริยาจิตตํ

จิตปรมัตถ์

- คาถาสรรูปรูปาวจรจิต ๑๕
 ปณฺจธา ฌานเภทฺเทน รูปาวจรมานสํ
 ปฺปณฺญูปากกิริยาเภทา ตํ ปณฺจทสธา ภเว.

จิตปรมาตม์

- อัสสาทะ, อาทีนวะ, นิสสรณะ

จิตปรมัตถ์

- ๓. อรูปาวจรจิต ๑๒

จิตปรมาัตถ์

- อรูปาวจรกุศลจิต ๔
อากาसानุบายตนกุศลจิตต์
วิญญานานุบายตนกุศลจิตต์
อากิณฺณญานตนกุศลจิตต์
เนวสญฺญานาสญฺญายตนกุศลจิตต์

จิตปรมัตถ์

- อรูปาวจรวิปากจิต ๔
อากาसानุบายตนวิปากจิตต์
วิญญานานุบายตนวิปากจิตต์
อากิญจัญญายตนวิปากจิตต์
เนวสญญานาสญญายตนวิปากจิตต์

จิตปรมาตม์

- อรูปาวจรกิริยาจิต ๔
อากาसानุบายตนกิริยาจิตต์
วิญญานานุบายตนกิริยาจิตต์
อากิณฺณญานายตนกิริยาจิตต์
เนวสญฺญานาสญฺญายตนกิริยาจิตต์

จิตปรมาตม์

- คาทาสรูปอรุณาวจรจิต ๑๒
 อาลมพนปปเภเทน จตุธารูปमानส์
 ปุณณูปากกิริยาเกทา ปุณ ทวาทสธา จิตฺ.

จิตปรมาตม์

- ๔. โลกุตตรจิต ๘ หรือ ๔๐

จิตปรมาตม์

- โลกุตตรกุศลจิต ๔
โสภาปตฺติมคฺคจิตฺตํ
สภากาคามิมคฺคจิตฺตํ
อนาคามิมคฺคจิตฺตํ
อรหตฺตมคฺคจิตฺตํ

จิตปรมาตม์

- โลกุตตรวิบากจิต ๔
โสภาปตฺติผลจิตต์
สกทาคามีผลจิตต์
อนาคามีผลจิตต์
อรหตฺตผลจิตต์

จิตปรมาตม์

- คาถาสรรูปโลกุตตรจิต ๘
จิตุมคคปปเภเทน จตุธา กุสลนุตถา
ปากนุตสส ผลตฺตาติ อฏฐธานุตฺตรํ มตํ.

จิตปรมาตม์

- โลกุตตรกุศลจิต ๒๐

วิตกกัมภีการปีติสุขเขกคตาสหิตํ ปฐมชฎมานโสตาปตติมคคจิตตํ
วิการปีติสุขเขกคตาสหิตํ ทุตียชฎมานโสตาปตติมคคจิตตํ
ปีติสุขเขกคตาสหิตํ ตตียชฎมานโสตาปตติมคคจิตตํ
สุขเขกคตาสหิตํ จตุตถชฎมานโสตาปตติมคคจิตตํ
อุเปกขเขกคตาสหิตํ ปญจมชฎมานโสตาปตติมคคจิตตํ

- .. สกทาคามิมคคจิตตํ .. อนาคามิมคคจิตตํ .. อรหตฺตมคคจิตตํ

จิตปรมาตม์

- โลกุตตรวิบากจิต ๒๐

วิตกกุการปีตีสุเขกคคตาสहितํ ปฐมชฎมานโสตาปตติผลจิตตํ

วิจารณ์ปีตีสุเขกคคตาสहितํ ทุตติยชฎมานโสตาปตติผลจิตตํ

ปีตีสุเขกคคตาสहितํ ตตติยชฎมานโสตาปตติผลจิตตํ

สุเขกคคตาสहितํ จตุตถชฎมานโสตาปตติผลจิตตํ

อูเพกขกคคตาสहितํ ปญจมชฎมานโสตาปตติผลจิตตํ

- .. สกทาคามีผลจิตตํ .. อนาคามีผลจิตตํ .. อรหตฺตผลจิตตํ

สวัสดีครับ